

Saksfremlegg

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Kommunestyret	20.05.2008	48/08

Høring om Innkrevingsutvalgets utredning - NOU 2007:12 Offentlig innkreving.

- 1 X NOU 2007:12
- 2 I Offentlig innkreving (NOU 2007:12) - la staten høre hva Kommunenes Sentralforbund kommunene mener
- 3 S Høring om Innkrevingsutvalgets utredning - NOU 2007:12 Offentlig innkreving.

Rådmannens forslag til vedtak

Frosta kommune støtter mindretallets syn i NOU 2007:12 *Offentlig innkreving*, som er uenig i at også kravene i fellesinnkrevingen, dvs. kravene som innkreves av skatteoppkreverne på vegne av staten, fylkeskommunene og kommunene overføres til en egen statlig tvangsinnfordringsinstans som er foreslått opprettet.

Frosta kommune mener skatteinnfordringen fortsatt må være en kommunal oppgave. Erfaringene vi har med skatteinnkreving som en kommunal oppgave er svært positive. Blant annet av hensyn til innbyggernes rettsikkerhet, skatteinnkrevingens brukervennlighet, ivaretagelse av lokaldemokratiet gjennom folkevalgtes innsyn og kontroll, og ikke minst den gode løsningsgraden for inndrivelse av skattekrav, gjør at Frosta kommune mener at skatteinnkrevingen fortsatt må være en kommunal oppgave.

Behandling i Kommunestyret - 20.05.2008**Vedtak**

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

Frosta kommune støtter mindretallets syn i NOU 2007:12 *Offentlig innkreving*, som er uenig i at også kravene i fellesinnkrevingen, dvs. kravene som innkreves av skatteoppkreverne på vegne av staten, fylkeskommunene og kommunene overføres til en egen statlig tvangsinnsamlingsinstans som er foreslått opprettet.

Frosta kommune mener skatteinnsamlingen fortsatt må være en kommunal oppgave. Erfaringene vi har med skatteinnkreving som en kommunal oppgave er svært positive. Blant annet av hensyn til innbyggernes rettsikkerhet, skatteinnkrevingens brukervennlighet, ivaretagelse av lokaldemokratiet gjennom folkevalgtes innsyn og kontroll, og ikke minst den gode løsningsgraden for inndrivelse av skattekrav, gjør at Frosta kommune mener at skatteinnkrevingen fortsatt må være en kommunal oppgave.

Bakgrunn for saken:

Innkrevingsutvalgets utredning er ved brev av 20.02.08 fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) sendt på alminnelig høring med høringsfrist 2. juni 2008.

Saksopplysninger:

Utredningen omfatter både offentligrettslige og privatrettslige krav som tilkommer stat og kommune. Summen av statlige krav utgjør i underkant av 916 mrd kroner hvorav de offentligrettslige kravene er på 892 mrd og de privatrettslige kravene er på 23 mrd. De største offentlige innkreverne er:

- Skatteetaten - 277 mrd kr
- Skatteoppkreverne - 315 mrd kr
- Toll og avgiftsetaten - 157 mrd kr

Til sammen har disse tre offentlige innkreverne 95% av alle krav som er tatt med i utredningen. De øvrige 5% av kravene fordeles på 20 statlige etater.

Flertallet i utvalget foreslår at alle kravene som ikke er betalt etter første purreing skal overføres til den nye statlige innsamlingsetaten. Dette omfatter også alle forfalte skatter og avgifter som skatteoppkreverne innsamlar i dag. Øvrige kommunale og fylkeskommunale krav utgjør ca 36 mrd kr. Dette er ikke foreslått lagt til den nye innsamlingsetaten.

Vurdering:

Bakgrunn for utredningen er ønsket om å forenkle og samordne den offentlige innkrevingen. Men utredningen tar også opp kommunal innkreving særskilt, og ender opp med å foreslå en statliggjøring av en viktig del av skatteinnkrevingen. Dette har finansdepartementet og Skattedirektoratet foreslått en rekke ganger tidligere. Stortinget har imidlertid både ved behandling av St.prp. nr. 44 (ROSA-utredningen) i 1994 og ved behandling av St.prp. nr. 41 (STRADEC-utredningen) i 1996 avvist å statliggjøre innkrevingen i Norge. I NOU 2004:12 *Bedre skatteoppkreving* la flertallet også her frem et forslag om statliggjøring av skatteinnkrevingen. Tilnærmet alle høringsuttalelsene gikk i mot forslaget, og forslaget ble ikke behandlet i Stortinget.

Samordning av de tre største miljøene er alt gjennomført

Samarbeid om innfordringsoppgaver mellom Skatteetaten, Skatteoppkreverne og Toll- og avgiftsetaten skjer i dag på alle aktuelle områder. Samarbeidsavtaler er inngått mellom Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten hvor det holdes regelmessige møter, og mellom Skatteetaten og NAV. De største innfordringsmiljøene, Skatteoppkreverne og Skattekontorene utveksler også restanseopplysninger og samordner konkursbegjæringer.

Høy løsningsgrad/gode resultater på skatteinnkreving og synergieffekter av dette

Norsk skatteinnkreving er i verdenstoppen. De kommunale skatteoppkrevere innkrever 99,7% av samlet utlignet skatt. En hovedårsak til at resultatet ikke er 100% er det store antall skjønnslikninger og lovgivningens beskyttelse av skattyter. Små kommuner har like gode innkreivingsresultater som store kommuner. Grunnen til dette er at skatteinnkreving grunnleggende dreier seg om kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skattyter. Videre kan det vises til at også øvrig kommunal innkreving har løsningsgrad nær 100%. Det er synergieffekter av et godt fagmiljø på innkreivingsområdet. Effekten av en statliggjøring er fortsatt ikke utredet, og det er vanskelig å argumentere for at det er noe å tjene på en statliggjøring av skatteinnkrevingen. De gode resultatene tillegges liten vekt i utredningen.

God rettssikkerhet

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen medfører god rettssikkerhet for skattyterne, blant annet ved at det er etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom på den ene siden fastsettelsen av skatten (likningen) og på den annen side innkrevingen av skatten. Avstanden mellom fastsettelse og innkreving av skatt er slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger av skatteinnkrevingen. Statlige skattekontor og kommunale skatteoppkreverkontor, slik det er i dag, gir den beste rettsikkerhetsgaranti. Flertallet i utvalget tolker rettsikkerhet som likebehandling, og at individuell tilpasning og dialog som alternativ til tvang ikke verdsettes.

Personvern hensyn - stigmatisering

Utvalget foreslår at alle krav som ikke er betalt etter første puring skal overføres til et felles register i den nye innfordringsetaten. En samling av personopplysninger om alle forfalte statlige krav i et elektronisk register må ses i forhold til personopplysningsloven og EU-direktiv 95/46/EF av 24. oktober 1995. Utvalget har ikke utredet om det finnes hjemmel som gir grunnlag for å etablere et slikt kravregister. Et slikt register vil også kunne oppfattes som stigmatiserende. En undersøkelse utført av bl.a. Datatilsynet i 1997 om folks holdninger til personvernet, viste at hele 39% vurderte opplysninger om betalingsevne som følsomme.

God brukerservice

Det er dokumentert at de kommunale skatteoppkreverkontorene utøver god brukerservice. En landsomfattende undersøkelse gjennomført av Norsk Gallup i 2002 dokumenterer at de kommunale skatteoppkreverne scorer vesentlig bedre enn de statlige skattekontorene når det gjelder tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen. Eventuell statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevingen vil således føre til dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene. De foreslåtte organiseringen innebærer at frivillig betaling og innfordring vil skje i to helt atskilte organisasjoner.

Kommunalt økonomisk selvstyre

Fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen bidrar til å opprettholde det kommunale økonomiske selvstyre. Det er avgjørende for et levedyktig lokalt demokrati å kunne påvirke eget inntektsgrunnlag. Det skal være en positiv sammenheng mellom den økonomiske utviklingen i lokalt næringsmiljø og nivået på lokale kommunebudsjetter. Dersom ansvaret for innkrevingen overføres til staten og innkreivingskompetansen i kommunen faller bort, reduseres kommunens muligheter for å kunne påvirke sitt inntektsfundament.

Folkevalgt kontroll og innsyn

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll. Statliggjøring og sentralisering vil medføre et ”ugjennomsiktig” system med store, statlige sektorkontorer – og reduserte muligheter for folkevalgt innsyn. En slik endring vil også svekke effektiviteten.

Distriktspolitiske hensyn ivaretas

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen har positive distriktspolitiske konsekvenser. Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkreivingsmiljøer og arbeidsplasser i utkantstrøk og betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til en av sine viktigste, offentlige samarbeidspartnere. En eventuell statliggjøring vil bety sentralisering og en reduksjon av antall kontorer ned til ¼ av i dag, hvilket vil ha negative distriktspolitiske konsekvenser.

Eventuelle statliggjøring vil medføre betydelige overgangskostnader

Statliggjøring av skatteinnkrevingen vil medføre betydelige overgangskostnader. Det skal etableres nye kontorer med de etablerings-, drifts- og planleggingskostnader det medfører. Besparelsene på kommunal side ved å fjerne noen få ansatte i hver kommune, som normalt har kontorfellesskap med den øvrige kommunale administrasjon, blir minimale. Ansettelse, opplæring og kompetanseoppbygging for nye skatteoppkrevere vil medføre betydelig utfordring. Et forsiktig anslag tilsier et provenyutap på 5 mrd kroner over en 3-års periode dersom skatteinnkrevingen blir statliggjort.

Konsekvensene er ikke utredet

Konsekvensene av eventuell statliggjøring er mangelfullt utredet. Spørsmål som om hvordan en eventuell statliggjøring skal skje – bl.a. om dette vil kunne gjennomføres som en virksomhetsoverdragelse – er overhodet ikke berørt i utredningen. Mangelen på analyser og konsekvensvurderinger av eventuell statliggjøring av skatteinnkrevingen er en stor svakhet ved utredningen. Anbefalinger bygger på utredninger gjort i Danmark som så langt ikke har gitt de gevinster som var estimert.

Dagens skattebetalingsordning fungerer godt

Den foreslåtte statlige organisasjonsmodellen innebærer at dagens velfungerende skattebetalingsordning erstattes av statlig tvangsinnfordring. Man legger opp til en egen tvangsinnfordringsinstans. Skattyterne vil oppleve stigmatisering, ved at frivillig betaling og tvangsinnkreving skilles fra hverandre og plasseres i forskjellige organisasjoner.

På bakgrunn av dette er rådmannen i mot en statliggjøring av skatteinnkrevingen. Rådmann er av den formening at innkrevingen bør skje i nærheten til brukerne og at kommunalt, lokalt ansvar gir god dialog mellom skatteoppkrever, arbeidsgiver og skattyter.

Videre har kommunalt ansvar på feltet positive distriktspolitiske konsekvenser, og en statliggjøring vil kunne bety sentralisering og en reduksjon av antall kontorer ned til ¼ av i dag. Kommunal skatteinnkreving er også viktig for å opprettholde fagmiljøet/kompetansen for innkreving av øvrige kommunale krav. Forsvinner denne type kompetanse kan man stå i fare for å måtte sette bort også øvrig innkreving.

Konklusjon:

Fortsatt kommunal skatteinnkreving – ikke statliggjøring.

Arne Ketil Auran
Konst. rådmann